

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/226/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115229672
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Krajčo
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1115229672.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Krajča a členiek senátu JUDr. Jany Vlčkovej a JUDr. Moniky Holickej v spore žalobcu: Y. I., W.. XX.XX.XXXX, F. A. V. Č.. XX, T., zastúpeného advokátom: JUDr. Miroslav Totkovič, so sídlom Ružová dolina 21/A, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika - Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vo výške 9.116,57 eura, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 18. marca 2019, č.k. 11C/190/2015-159, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej zamietol žalobu o zaplatenie náhrady skutočnej škody vo výške 4.116,57 eura, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 9.116,57 eura od 27.08.2015 do zaplatenia, p o t v r d z u j e .
Vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady skutočnej škody v sume 4.116,57 eura a náhrady nemajetkovej ujmy po v sume 5.000 eur s príslušenstvom, spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zák. č. 514/2003 Z.z. a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Vykonaným dokazovaním zistil, že uznesením ČVS: PPZ-59/BOK-B-2007 zo dňa 22.11.2007 bolo spolu s ďalšími osobami žalobcovi vznesené obvinenie pre zločiny sprenevery a porušovania služobných povinností v spolupáchateľstve podľa §-u 20 k §-u 213 ods. 1, ods. 2 písm. d/, ods. 3 a 411 ods. 2, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona, pre neoprávnené použitie vojenských služobných motorových vozidiel, pozmeňovanie údajov zobrazených na merači najazdených kilometrov, pomocou ktorých umelo vytvárali najazdené kilometre, ktoré však v skutočnosti vozidlo nenajzdilo, takto umelo vytvorené kilometre rozpisovali do denníkov vykonaných jászd príslušného vozidla na fiktívne vykonanú služobnú činnosť a získané PHM si ponechali pre vlastnú potrebu, alebo ich predávali na čerpacích staniaciach na Račianskej, Bajkalskej, Vajnorskej ulici, príp. iných čerpacích staniaciach v Bratislave. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca sťažnosť, avšak uznesením sp. zn. OPv 385/07 zo dňa 05.02.2008 bola táto jeho sťažnosť zamietnutá. Následne bola (aj) na žalobcu pre daný skutok podaná obžaloba. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č.k. 7Tv/1/2010 zo dňa 03.09.2013 bol žalobca podľa § 285 písmeno a/ Trestného poriadku spod obžaloby oslobodený. Proti tomuto rozsudku podal prokurátor odvolanie, pričom Krajský súd v Trenčíne uznesením č.k. 23Tov 2/2014 - 1199 zo dňa 13.5.2014 odvolanie prokurátora pre jeho nedôvodnosť zamietol, nakoľko vykonané dôkazy nepostačujú k vysloveniu záveru, že žalované skutky sa stali a že ich spáchali obvinení. Mal tiež preukázané, že žalobca bol personálnym rozkazom č. 321 zo dňa 09.10.2007 dočasne pozbavený výkonu štátnej služby z titulu podozrenia, že závažným spôsobom porušil základnú služobnú povinnosť podľa zák. č. 346/2005 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a tiež že narušil vážnosť ozbrojených síl a ohrozil dôveru v ozbrojené sily. Personálnym rozkazom č.

17 zo dňa 08.01.2008 Ministerstvo obrany SR ukončilo dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby. Personálnym rozkazom č. 23 zo dňa 08.01.2008 bol žalobca dočasne pozbavený výkonu štátnej služby. Personálnym rozkazom č. 178 zo dňa 18.04.2008 bolo ukončené dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby u žalobcu a Personálnym rozkazom č. 179 zo dňa 18.04.2008 bol žalobca prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka, s tým, že jeho služobný pomer skončil dňa 30.06.2008. Žalobca podal dňa 19.02.2015 návrh na predbežné prejednanie nároku na náhradu škody, ku ktorej sa vyjadrovalo Ministerstvo spravodlivosti SR, Generálna prokuratúra SR. Zálohovou faktúrou odmieta a výdavkov za právnu pomoc č. 20/14, zo dňa 28.07.2014 mal preukázané, že Advokátska kancelária JUDr. Miroslav Totkovič, Ružová dolina 21/A, 821 09 Bratislava, zapísaný v zozname advokátov SAK po č.: 0769, vo veci: Obhajoba obv. Y. I. stíhaného pre § 20 k § 213/1, 2 písm. d/, 33, § 411/2, 3 písm. a/, b/ Tr. zák., v zmysle zmluvy o právnej pomoci zo dňa 30.11.2007, fakturoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 163/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov: 1/ 30.11.2007-Prevzatie veci + porada s klientom, 2/ 30.11.2007-Sťažnosť voči uzneseniu o stíhaní, 3/ 06.12.2007-Porada s klientom, 4/ 10.12.2007- Účasť na vyšetrovacom pokuse v opravovniach MV SR (prehliadka vozidiel) koncipient R.. N., 5/ 10.12.2007- Porada s klientom, 6/11.12.2007 - Účasť na výsluchu klienta, 7/ 14.12.2007 - Porada s klientom, 8/ 17.12.2007 - Účasť na výsluchu sv. U. (koncipient R.. N.), 9/ 09.01.2008-Porada s klientom, 10/ 10.01.2008- Účasť na výsluchu sv. F. E. L.. F. (dva úkony), 11/ 31.01.2008-Porada s klientom, 12/ 01.02.2008-Účasť na výsluchu sv. Y., 13/ 04.02.2008-Účasť na výsluchu sv. J., 14/ 12.02.2008 - Porada s klientom, 15/ 13.02.2008- Účasť na výsluchu sv. J., 16/ 16.09.2009 - Porada s klientom, 17/ 17.09.2009 - Účasť na oboznámení s výsledkami vyšetrovania (dva úkony), 18/ 23.09.2009 - Písomné vyjadrenie k dokazovaniu, 19/ 14.09.2011- Porada s klientom, 20/ 16.09.2011 - Hlavné pojednávanie, 21/ 06.08.2012 - Porada s klientom, 22/ 09.08.2012- Hlavné pojednávanie, odročené bez prejednanja, 23/ 25.09.2012 - Porada s klientom, 24/ 26.09.2012 - Hlavné pojednávanie (dva úkony), 25/ 05.11.2012 - Porada s klientom, 26/ 08.11.2012 - Hlavné pojednávanie, 27/ 08.01.2013 - Porada s klientom, 28/ 09.01.2013 - Hlavné pojednávanie, 29/ 04.02.2013 - Porada s klientom, 30/ 06.02.2013 - Hlavné pojednávanie (dva úkony), 31/ 22.03.2013 - Porada s klientom, 32/ 25.03.2013 - Hlavné pojednávanie (dva úkony), 33/ 22.04.2013 - Porada s klientom, 34/ 24.04.2013 - Hlavné pojednávanie (dva úkony), 35/ 12.05.2014 - Porada s klientom, 36/ 13.05.2014 - Verejné zasadnutie Krajský súd Trenčín. Fakturovaná suma 4.116,57 eura.

3. Takto zistený skutkový stav posúdil podľa § 1 písm. a), c), § 3 ods. 1,2, § 5 ods.1, § 6 ods.1, 2, § 15 ods.1, § 16 ods. 4, § 17 ods.1,2,3,4, § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, a dospel k záveru, že žaloba nie je ani čiastočne dôvodná. V konaní nemal preukázaný prvý predpoklad vzniku zodpovednosti žalovaného za vznik uplatnených nárokov žalobcom, ktorým je nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci. Jednak žalobca neoznačil vo svojej žalobe konkrétne rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda a ani nepopísal, akým spôsobom došlo k nesprávnemu úradnému postupu žalovaného. Ak by však žalobca správne označil ako nezákonné rozhodnutie, od ktorého odvíja svoju škodu, uznesenie vydané vyšetrovateľom Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Bratislava, oddelenia vyšetrovania ČVS: PPZ -59/BOK- B-2007 zo dňa 22.11.2007, ktorým bolo voči nemu začaté trestné stíhanie, v zmysle vykonaného dokazovania nemôže považovať takéto rozhodnutie za nezákonné. Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vzniká len za splnenia podmienky podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. podľa ktorého, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Nezákonnosť rozhodnutia musí byť konštatovaná príslušným orgánom, pričom vyslovenie nezákonnosti musí byť súčasťou jeho autoritatívneho výroku. Poukázal na to, že extenzívnym výkladom zákona č. 58/1969 Zb., ako aj zákona č. 514/2003 Z.z., bol síce judikatúrou prijatý záver, že z pohľadu nároku na náhradu škody má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť oslobodenie stíhanej osoby spod obžaloby, ako to bolo v tomto prejednávanom prípade, avšak uvedený záver nemôže byť prijímaný absolútne a bezvýhradne. Za nezákonné rozhodnutie nemôže byť automaticky považované každé rozhodnutie o začatí trestného stíhania, resp. každé uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré nevedlo k právoplatnému odsúdeniu obvineného, resp. obžalovaného, bez posúdenia a zohľadnenia osobitostí trestného prípadu. V tomto kontexte poukázal na rozhodnutie ESLP vo veci N. proti Českej republike, (sťažnosť č. 57404/08) 20. júna 2013, ktorým bol charakterizovaný význam a zmysel trestného stíhania, ktorý aj napriek odlišnosti skutkovej podstaty trestného činu má význam vo vzťahu k prejednáwanej veci. ESLP vo svojom rozhodnutí konštatuje, že zlučiteľnosť zásahu pri vedení trestného konania voči určitej

osobe vyžaduje, aby zásah bol zákonný, bol vo všeobecnom záujme a bol primeraný. To znamená, že musí predstavovať "spravodlivú rovnováhu" medzi požiadavkami všeobecného záujmu spoločnosti a požiadavkami na ochranu základných práv jednotlivca. V tomto kontexte ESLP odkázal na svoju rozhodovaciu činnosť (medzi mnohými ďalšími precedensmi, napríklad F. proti Taliansku [veľký senát], č. 33202/96, § 107, ESLP 2000-I, a J. proti Rusku, cit. výše, § 65). Pokiaľ ide o podmienku "zákonosti", v nadväznosti na predmetné rozhodnutie ESLP uviedol, že v prejednávanej veci nič nenaznačuje, že by vyšetrovateľ alebo prokurátor ustanovenia Trestného poriadku a Trestného zákona uplatnili zjavne nesprávne alebo takým spôsobom, aby dosiahli svojvoľné závery. Neexistuje ani žiadna známka toho, že by príslušné ustanovenia podľa ktorých orgány činné v trestnom konaní konali, neboli dostupné, presné a predvídateľné. V súlade s vysloveným právnym názorom ESLP skúmal, či vedením trestného konania voči žalobcovi bol sledovaný legitímny cieľ riadneho vedenia trestného konania. ESLP konštatoval, že vedením trestného konania ide o boj proti trestnej činnosti a jej prevenciu, ktoré spadajú do všeobecného záujmu uvedeného v článku 1 Protokolu č.1. ESLP vo svojom rozsudku poznamenal, že skutočnosť, že bol sťažovateľ v prejednávanej veci zbavený obžaloby, samo o sebe neznamená, že jeho trestné stíhanie bolo nezákonné alebo od začiatku inak vadné. ESLP konštatoval, že dôkazné požiadavky, ktoré je treba splniť, aby mohla byť osoba uznaná vinnou (obvykle označované ako dôkaz nad rozumnú pochybnosť), sa líšia od dôkazných požiadaviek, ktoré je treba splniť, aby mohla byť osoba trestne stíhaná (v tomto prípade sú obvykle označované ako dôvodné podozrenie, že osoba spáchala trestný čin). Z tohto dôvodu teda môžu existovať prípady dôvodného podozrenia, ktoré pri súdnom konaní nevyústia do odsúdenia. V prejednávanej veci je zrejmé, že na základe získaných dôkazov v prípravnom konaní pred podaním obžaloby vyšetrovateľ disponoval výsledkami vykonaného dokazovania, ktoré jednoznačne odôvodňovali záver pre vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania žalobcu ako obvineného a následne odôvodňovali záver pre podanie obžaloby. V čase vydania uznesenia, od ktorého si žalobca odvodzuje nároky v prejednávanej veci existovala v trestnom konaní na základe vykonaného dokazovania pravdepodobnosť o spáchaní tam definovaného skutku žalobcom. Vydaním uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi orgánmi činnými v trestnom konaní nedošlo k porušeniu základných zásad trestného konania vyjadrených v ustanovení § 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorých pre vznesenie obvinenia podľa zákona ako aj podľa citovaného rozsudku ESLP postačuje, že zistené okolnosti nasvedčujú tomu, že bol spáchaný trestný čin, a že na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že tento čin bol spáchaný určitou osobou, pričom preukázanie viny obžalovaného je až vecou dokazovania pred súdom. Je z vykonaného dokazovania zrejmé, že žalobca bol spod obžaloby oslobodený, ale len z dôvodu, že Okresný súd Bratislava I v rozsudku sp. zn. 7Tv 1/2010 zo dňa 24.4.2013 konštatoval, že nebolo dokázané, že sa skutok stal pre ktorý bol žalobca spolu s ďalšími osobami stíhaný. Z rozsudku vyplýva, že na hlavnom pojednávaní sa nepodarilo odstrániť rozpory v skutkových zisťeniach a súd konštatoval, že je pochybnosť v tom, či zo strany obžalovaných došlo k spáchaniu nejakej trestnej činnosti, ktorá by mala za následok také konanie obžalovaných ako to bolo uvedené v skutkoch obžaloby. V tomto kontexte poukázal aj na obsah uznesenia Krajského súdu v Trenčíne č.k. 23Tov 2/2014 - 1199 zo dňa 13.5.2014, ktorým bolo odvolanie prokurátora voči rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 7Tv 1/2010 - 11950 zo dňa 24.4.2013 zamietnuté pre jeho nedôvodnosť. Odvolací súd konštatoval, že dôkazy, na ktoré poukázal v odvolaní prokurátor umožnili vyvodiť len podozrenie, že žalované skutky sa mohli stať spôsobom uvedeným v obžalobnom návrhu a že ich obžalovaní mohli spáchať, ale keď súčasne vykonané dôkazy pripúšťali záver aj o inej možnosti skutkového riešenia, ktorá bola pre obžalovaných priaznivejšia a keď nevyklúčujú ich obhajobu, že nekonali spôsobom uvedeným v obžalobnom návrhu, nepostačujú na jednoznačný a nepochybný záver o ich vine. Zo zásady prezumpcie neviny uvedenej v ustanovení § 2 ods. 4 Trestného poriadku vyplýva nielen zásada „in dubio pro reo“ (pochybnostiach v prospech obžalovaného, ale aj to, že obvineného musí byť vina preukázaná). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že to znamená, že obvinený nie je povinný dokazovať žiadnu skutočnosť a to ani skutočnosť svedčiacu v jeho prospech, teda ak obvinený niektorú skutočnosť nepoprie, nemožno z toho vyvodzovať záver, že táto okolnosť zodpovedá skutočnosti, a rovnako, ak obvinený k svojmu tvrdeniu nepredloží dôkazy, nemožno z toho vyvodiť záver, že také tvrdenie je nepravdivé. Odvolací súd v závere svojho rozhodnutia konštatoval, že vzhľadom na to, že nebolo možné jednoznačne a bez pochybností uzavrieť, že skutky tak ako boli uvedené v obžalobe, zodpovedajú skutočnosti, Okresný súd zvolil tú možnosť, ktorá bola pre obžalovaných priaznivejšia a podľa ustanovenia § 285 písm. a Trestného poriadku ich spod obžaloby oslobodil. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania (ktoré neboli spochybnené ani citovanými rozhodnutiami súdov) však konštatoval, že na vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania žalobcu ako obvineného zo dňa 22.11.2007 vydaného orgánmi činnými v trestnom konaní voči žalobcovi, boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady. Uznesenie nebolo

príslušnou prokuratúrou zrušené v konaní o sťažnosti. Poukázal v tejto súvislosti aj na vyhľadávaciu zásadu upravenú v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav vecí, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Orgány činné v trestnom konaní obstarávajú dôkazy z úradnej povinnosti, právo obstarávať dôkazy majú aj strany, orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Skutok tvoriaci predmet trestného stíhania, treba dokázať tak, aby nevyvolával dôvodné, resp. rozumné pochybnosti. Dôvodná pochybnosť však nie je v trestnom poriadku žiadnym spôsobom definovaná, vychádzajúc z teoretických výkladov, treba ňou rozumieť takú pochybnosť, ktorá má za následok, že orgán rozhodujúci vo veci na základe starostlivého a nestranného zhodnotenia všetkých vykonaných dôkazov nebol schopný urobiť záver, že skutočnosť napĺňajúca znak trestného činu sa stala, to znamená, že nebol vnútorne presvedčený o vine obvineného. V prejednávanej veci bol žalobca spod obžaloby oslobodený v zmysle zásady v pochybnostiach v prospech obžalovaného. V tomto kontexte nemohol vyhodnotiť uznesenie o vznesení obvinenia za rozhodnutie, ktoré pre nezákonnosť bolo zrušené v dôsledku vyhlásenia oslobodzujúceho rozsudku. Orgány činné v trestnom konaní sa riadili touto zásadou, a teda postupovali v súlade s Trestným poriadkom a až súd dospel k záveru, že získané dôkazy nenasvedčujú jednoznačnému záveru, že skutok, pre ktorý bol žalobca obvinený, bol žalobcom aj skutočne spáchaný. V tejto súvislosti poukázal aj na obsah nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. novembra 2013, podľa ktorého vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Oboznámil sa aj s aktuálnymi rozhodnutiami Ústavného súdu SR, napríklad s rozhodnutím č. k. I.ÚS320/2016-49 zo dňa 7.6.2016 (na obsah ktorého poukázal žalobca), I.ÚS 540/2016-33, zo dňa 13.12.2016, avšak v kontexte s citovaným rozhodnutím ESLP a citovaným skorším rozhodnutím Ústavného súdu SR, mal za to, že začatie trestného stíhania voči žalobcovi bolo odôvodnené na základe zisteného skutkového stavu. Konštatoval, že v nadväznosti na uvedené nemohla byť v konaní preukázaná ani príčinná súvislosť medzi vznikom uplatneného nároku v súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia, keďže nebolo možné uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi považovať za nezákonné automaticky z dôvodu oslobodenia žalobcu spod obžaloby. Na základe vykonaného dokazovania a na základe citovaného rozsudku ESLP a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky preto považoval podanú žalobu za nedôvodnú v celom rozsahu. Ako ďalší dôvod, pre ktorý bolo potrebné žalobu zamietnuť však uviedol i to, že je možné akceptovať názor, že žalobca si trestné stíhanie privodil sám v tom zmysle, že mal venovať pozornosť pri preberaní morových vozidiel, ktoré mu boli jednotlivými rozkazmi pridelené na plnenie služobných úloh, v ktorých nepochybne boli nainštalované necertifikované zariadenia slúžiace na pozmeňovanie údajov vo vzťahu najazdeným kilometrom. Taktiež mal venovať pozornosť pri preberaní zariadenia kancelárie, v ktorej sa taktiež našlo tzv. "klikátko" v skrini pridelenej žalobcovi, ktorého použitie nebolo žalobcom jednoznačne vylúčené na základe vykonaného dokazovania v prípravnom konaní. Vo vzťahu k uplatnenej náhrade za vynaložené trovy obhajoby v trestnom konaní poukázal na to, že žalobca bol v trestnom konaní zastúpený advokátom, ktorý počas trestného konania vykonal úkony právnej služby, ktorých cenu žalobcovi vyúčtoval, avšak zaplatenie trov obhajoby malo byť zo strany právneho zástupcu pred súdom vyšpecifikované riadnym daňovým dokladom, čo sa však počas celého konania nestalo. Napokon v súvislosti s nárokom náhradu nemajetkovej ujmy poukázal na to, že nevykonal dokazovanie výsluchom svedkov v zmysle návrhu právneho zástupcu žalobcu, nakoľko takéto dokazovanie by bolo nehospodárne a nadbytočné vzhľadom na to, že žalobca neoznačil rozhodnutie, ktoré považoval za nezákonné už v podanej žalobe a ani počas celého súdneho konania a ani neuviedol v čom mal spočívať nesprávny úradný postup žalovaného. Tento nárok žalobcovi vo vzťahu k žalovanému nemohol priznať, keďže neboli splnené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu a teda ani za vznik nároku na priznanie nemajetkovej ujmy, ktorej zaplatenia sa žalobca od žalovaného domáha. Tento nárok žalobcovi nepriznal aj z dôvodu, že uplatneného nároku sa žalobca domáhal najmä v súvislosti s medializáciou jeho osoby počas vedenia trestného stíhania televíznym vysielaním a publikovaním článkov bulvárnymi a printovými médiami. Žalobca si však mohol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatniť voči médiám, ktoré za splnenia predpokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy, podľa ustanovenia § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka by boli pasívne vecne legitimované subjekty. Žalobca počas celého konania z hľadiska skutkového tvrdil, že k zásahu do jeho osobnostných práv došlo postupom (rozhodnutím) orgánov činných v trestnom konaní (konkrétne jeho obvinením zo spáchania skutku definovaného v uznesení o začatí trestného stíhania) a tiež informovaním verejnosti o priebehu tohto

trestného stíhania. Žalovaný sa ale bezpochyby vytykaného konania nedopustil - verejnosť o trestnom stíhaní žalobcu v rozsahu uvádzanom žalobcom v žalobe neinformovala, preto z hľadiska žalobou uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže byť považovaná za subjekt zásahu. Žaloba teda v časti, v ktorej sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nesmerovala voči tomu, kto by bol pasívne legitimovaný - žalovaný sa nedopustil konania, ktoré podľa žalobcom tvrdených skutkových okolností zasiahlo do jeho osobnosti. Z hľadiska určenia subjektu zásahu do osobnostných práv nemožno štát (Slovenskú republiku) stotožňovať s odlišnými subjektmi médiami a pod. ktoré majú samostatnú právnu subjektivitu a nesú vlastnú zodpovednosťou za prípadné zásahy do osobnostných práv fyzických osôb. Žalovaný nie je vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vecne (pasívne) legitimovaný. Vo vzťahu k uplatneným úrokom z omeškania uviedol, že príslušenstvo žalovanej pohľadávky by žalobcovi priznal len ak by žalobca nárok na náhradu škody osvedčil, čo s v tomto súdnom spore nestalo. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania s odôvodnením, že mu v konaní žiadne trovy nevznikli.

4. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalobca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a podanej žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávnosť napadnutého rozsudku vidí najmä v tom, že súd prvej inštancie zamietol nárok uplatnený žalobcom z dôvodu, že neboli splnené predpoklady vzniku zodpovednosti žalovanej, t.j. prvoinštančný súd nepovažoval na základe vykonaného dokazovania uznesenie vyšetrovateľa Prezídia PZ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite ČVS: PPZ-59/BOK-B-2007 zo dňa 22. 11. 2007 o vznesení obvinenia voči nemu za nezákonné. Nestotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého záver prijatý judikatúrou o tom, že z pohľadu nároku na náhradu škody má oslobodenie spod obžaloby rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia, nemôže byť prijímaný absolútne a bezvýhradne. V zmysle Čl. 2 ods. 2 C.s.p. totiž každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, pričom poukázal na konštantnú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, podľa ktorých je zodpovednosť štátu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z.z. zodpovednosťou objektívnou, t.j. zodpovednosťou za výsledok, nemožno sa jej zbaviť, pričom sa neposudzuje správnosť rozhodnutia štátneho orgánu z hľadiska porušenia právnej povinnosti a zavinenie. Ako opätovne uviedol Ústavný súd SR v náleze č.k. I. ÚS 540/2016 - 33 zo dňa 13. 12. 2016, nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. júna 2004 (ďalej len "zákon č. 58/1969 Zb."). Doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné, čo vyplýva tak z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (uznesenia sp. zn. 4 MCdo 15/2009 zo dňa 18. 10. 2010 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 2/2014 pod R 37/2014, ako aj sp. zn. 3 Cdo 156/2017 zo dňa 9. 11. 2017), ako aj rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR (napr. sp. zn. III. ÚS 117/06, sp. zn. I. ÚS 320/2016, sp. zn. I. ÚS 395/2016 a i.). Súčasne Ústavný súd SR si v náleze č.k. III. ÚS 754/2016 - 42 zo dňa 24. 1. 2017 o.i. osvojil aj argumentáciu Ústavného súdu ČR, podľa ktorého ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby (či zastavením trestného stíhania), je však potrebné hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3 Listiny, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo. Je iste právom a povinnosťou štátu

zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený [viď. nálezy ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 590/08 zo dňa 17. 6. 2008 (publikovaný pod č. N 108/49 SbNU 567), sp. zn. I. ÚS 2394/15 zo dňa 26. 4. 2016 (N 78/81 SbNU 331), sp. zn. IV. ÚS 3183/15 zo dňa 27. 9. 2016 (N 183/82 SbNU 773), dostupné aj na webovom sídle www.nalus.usoud.cz. Vyššie uvedené závery o objektívnej zodpovednosti štátu potvrdil vo viacerých rozsudkoch aj Krajský súd v Bratislave (napr. sp. zn. 5Co/73/2016 zo dňa 28. 11. 2017, sp. zn. 9Co/390/2013 zo dňa 16. 10. 2014; dostupné na www.justice.gov.sk) a navyše aj v rozsudku č.k. 6Co/127/2018 - 240 zo dňa 7. 11. 2018, ktorý bol vydaný v skutkovo obdobnej veci (v ktorej bolo nezákonným rozhodnutím práve Uznesenie, ktorým bolo vznesené obvinenie voči 6 osobám, medzi inými aj voči žalobcovi). Nesúhlasí opakovane ani s právnym názorom prvoinštančného súdu o aplikovateľnosti rozhodnutia ESLP vo veci N. proti Českej republike, sťažnosť č. 57404/08 zo dňa 20. 6. 2013, či nálezu ÚS SR sp. zn. II. ÚS 163/2013 zo dňa 13. 11. 2013 na tento prípad. Právne závery ESLP uvedené v bode 50. rozsudku vo veci N. nemožno interpretovať izolovane od ostatných právnych záverov v rozsudku, a to od uznania legitímneho záujmu štátu na riadnom vedení trestného stíhania, ako aj od právneho poriadku štátu Dohovoru.

V trestnom konaní sú vykonávané úkony a vydávané procesné rozhodnutia, ktoré sa automaticky po oslobodení spod obžaloby nestávajú nezákonnými (napr. aj uznesenie o príbratí znalca, uznesenie o vrátení vecí, predvolanie svedka a pod.). Iná je situácia vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia, ak dôjde k oslobodeniu obvineného spod obžaloby. Za nesprávnu zo strany prvoinštančného súdu považuje aj aplikáciu ust. § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z.z. v tejto veci. Ustanovenie § 8 zákona č. 514/2003 Z.z. upravuje osobitný druh zodpovednosti za škodu, a to zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla v súvislosti obmedzení osobnej slobody poškodenej osoby (výkonom trestu, väzbou, ochranným opatrením) a nie zodpovednosť za škodu v prípade, ak trestné stíhanie skončilo oslobodzujúcim rozsudkom. Zdôraznil, že predloženými listinnými dokladmi dostatočne preukázal účelnosť vynaložených trov konania v trestnom konaní, a preto nebol zákonný dôvod, aby ich súd prvej inštancie nepriznal. Nesprávnosť rozsudku prvej inštancie vidí aj v tom, že prvoinštančný súd nevykonal navrhované dokazovanie výsluchom svedkov a nepriznal mu nemajetkovú ujmu aj z dôvodu, že uplatneného nároku sa domáhal najmä v súvislosti s jeho medializáciou, a preto si ho žalobca (podľa názoru súdu, ako aj žalovaného) mal svoj nárok uplatniť voči médiám. Medializácia prípadu zo strany štátnych orgánov nie je však jediným dôvodom, pre ktorý nárok na nemajetkovú ujmu uplatnil. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a jeho výšku odvodzuje zo samotného faktu jeho trestného stíhania, hrozby trestu s hornou hranicou 10 rokov, neprimeranej dĺžke trestného stíhania (viac ako 6 a pol roka) bez jeho zavinenia, ako aj osoby žalobcu a jeho života pred trestným stíhaním, ako aj zo zásahov do jeho osobnej, súkromnej a pracovnej sféry. Ako aj skonštatoval Ústavný súd SR v náleze č. k. III. ÚS 754/2016 - 42 zo dňa 24. 1. 2017, každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Je teda jednoznačné, že trestné stíhanie, ktoré napokon vyústi do oslobodzujúceho rozsudku, je spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv (nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 568/2017 zo dňa 20. 12. 2017). Žalovaný je preto vo vzťahu k nároku na nemajetkovú ujmu pasívne vecne legitimovaný a dokazovanie v tomto smere (výsluch svedkov) malo byť vykonané podľa jeho návrhov.

5. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Konštatoval, že právny záver súdu prvej inštancie ohľadom toho, že vyššie uznesenie o vznesení obvinenia v danom prípade nie je nezákonným rozhodnutím, považuje za správny. V tejto súvislosti odkázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s ktorými sa v celom rozsahu stotožňuje. Navyše súd prvej inštancie k uvedenému právnemu záveru dospel na základe správnych skutkových zistení z vykonaných dôkazov, pričom v súvislosti s (ne)existenciou nezákonného rozhodnutia žalobca ani nenavrhol vykonať žiadne ďalšie dôkazy. V nadväznosti na uvedený právny záver o neexistencii nezákonného uznesenia v posudzovanej veci navyše prezentoval rozbor podmienok pre začatie trestného stíhania podľa ust. § 199 ods. 1 Trestného poriadku a vznesenie obvinenia podľa ust. § 206 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj inštitútu zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12

Trestného poriadku). Zdôraznil, že s právnym záverom existujúcej časti súdnej judikatúry, spočívajúcim v tom, že pokiaľ bol obvinený spod obžaloby oslobodený, automaticky to znamená, že uznesenie o vznesení obvinenia voči nemu je bez ďalšieho nezákonným rozhodnutím, sa nestotožňuje a ani stotožniť nemôže. V záujme zabezpečenia predchádzania takýmto "nezákonným rozhodnutiam" by totiž bolo možné vyvodiť absurdný záver o tom, že orgány činné v trestnom konaní by sa v štádiu trestného stíhania pri vznesení obvinenia nemali uspokojiť s existenciou zákonom požadovaného dostatočne odôvodneného záveru o splnení formálno-právnych podmienok na vznesenie obvinenia, ale mali by ísť podstatne ďalej, a to až tak, aby ich záver o dôvodnosti vznesenia obvinenia bol v každej konkrétnej veci z kvalitatívneho hľadiska na takej úrovni, ako by išlo o meritórne posúdenie viny obvineného. Je pritom zákonnou licenciou (a súčasne povinnosťou) orgánov činných v trestnom konaní postupovať podľa ust. § 206 ods. 1 Trestného poriadku, ak sú podmienky na tento postup splnené, rovnako, ako je povinnosťou prokurátora podať obžalobu (odhliadnuc od inštitútu odklonov), ak nie sú splnené podmienky na postup podľa ust. § 214 a § 215 Trestného poriadku, predovšetkým pre zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a), c) Trestného poriadku, ktoré pre tento postup vyžadujú podmienku nepochybnosti, na rozdiel od dôvodov oslobodenia spod obžaloby "in dubio pro reo" v ust. § 285 písm. a), c) Trestného poriadku (ak nebolo dokázané ...). Je nepochybné, že realizácia tejto zákonnej licencie zasiahne do osobnostnej sféry fyzickej osoby a spôsobí mu ujmu (materiálnu alebo/nemateriálnu), ale aby táto mohla byť predmetom odškodnenia z dôvodu nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, musí byť splnená podmienka, že táto zákonná licencia bola v tej - ktorej konkrétnej veci vykonaná v rozpore so zákonom. Pokiaľ potom Uznesenie nemožno považovať za nezákonné rozhodnutie (ktoré navyše ani nebolo zrušené, resp. zmenené pre nezákonnosť na to príslušným orgánom), nie je splnená hneď prvá z podmienok, ktoré musia byť splnené pre priznanie žalobcom uplatneného nároku. Poukázal tiež na to, že pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody v sume 4.116,57 eura, súd prvej inštancie žalobu v tejto časti zamietol aj z dôvodu, že žalobca trovy obhajoby v trestnom konaní právnenému zástupcovi zrejme zaplatil, avšak zaplatenie malo byť zo strany právneho zástupcu žalobcu pred súdom vyšpecifikované riadnym daňovým dokladom, čo sa však počas celého konania nestalo. To znamená, že aj pokiaľ by súd prvej inštancie dospel k právnenému záveru, že uznesenie je nezákonným rozhodnutím (s čím sa však nestotožňuje) súd prvej inštancie by žalobcom uplatnený nárok na náhradu majetkovej škody nepriznal, a to z dôvodu, že žalobca nepreukázal v konaní vznik škody. Žalobca totiž v konaní predložil "len" zálohovú faktúru a nie aj končenu (zúčtovaciu) faktúru a navyše žalobca v konaní vôbec nepreukázal vznik škody, t.j. nepreukázal, že osoba žalobcu zaplatila svojmu právnenému zástupcovi vyúčtovanú odmenu trov obhajoby v trestnom konaní. Uvedenú skutočnosť pritom namietal už vo vyjadrení k žalobe, kde žalovaná namietal, že okrem toho, že neexistuje právny základ pre uplatnené nároky, žalobca v žalobe nepreukázal ani to, že mu vznikla škoda vo výške 4 116,57 eura z titulu trov obhajoby v trestnom konaní. Samotná faktúra nepotvrďuje, že žalobcovi vznikla škoda. Zo žaloby nie je preukázané, či žalobca JUDr. Miroslavovi Totkovičovi fakturovanú sumu aj zaplatil a kedy. Tieto skutočnosti namietal a rozporoval aj na pojednávaní, ktoré sa vo veci konalo dňa 16.03.2018 a na pojednávaní konanom dňa 18.03.2019. Namietal pritom aj jednotlivé úkony právnej služby tak, ako si ich žalobca v konaní uplatnil. Žalobca však napriek vyššie uvedenému v konaní nepredložil konečnú faktúru a ani doklad preukazujúci, že zaplatil svojmu právnenému zástupcovi vyúčtovanú odmenu za zastupovanie v predmetnej trestnej veci. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby, pokiaľ ide o ňou uplatnený nárok na náhradu majetkovej škody, je preto vecne správny aj v prípade, ak by odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie vo veci dospel k názoru, že uznesenie je nezákonným rozhodnutím. Pokiaľ ide o uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5 000 eur, v celom rozsahu sa stotožňuje s právnou argumentáciou súdu prvej inštancie ohľadne nepriznania tohto nároku, ako aj nevykonania v tejto súvislosti žalobcom navrhovaného dokazovania výsluchom svedkov. V zhode so súdom prvej inštancie zastáva názor, že zákonné podmienky pre priznanie žalobcom uplatnenej náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. neboli v posudzovanom prípade splnené, a teda rozsudok zo dňa 18.03.2019 o zamietnutí žaloby je vecne správny.

6. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a v medziach odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

7. Žalobca sa v konaní domáhal proti žalovanému náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím, a to uznesením ČVS: PPZ-59/BOK-B-2007 zo dňa 22.11.2007 o vznesení obvinenia zo spáchania zločinu sprenevery a porušovania služobných povinností v spolupáchateľstve

podľa §-u 20 k §-u 213 ods. 1, ods. 2 písm. d/, ods. 3 a 411 ods. 2, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona, a to s poukazom na skutočnosť, že bol napokon spod obžaloby oslobodený.

8. Súd prvej inštancie správne skúmal splnenie zákonom stanovených podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorými sú v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci existencia nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci, vznik škody alebo nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom a vznikom škody a nemajetkovej ujmy.

9. Na základe vykonaného dokazovania mal správne preukázaný priebeh trestného stíhania i jeho výsledok, keď bol žalobca rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č.k. 7Tv/1/2010 zo dňa 03.09.2013, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne uznesením č.k. 23Tov 2/2014 - 1199 zo dňa 13.5.2014, podľa § 285 písmeno a/ Trestného poriadku spod obžaloby oslobodený, a to najmä z dôvodu, že vzhľadom na existenciu odôvodnených pochybností vykonané dôkazy nepostačujú k vysloveniu záveru, že žalované skutky sa stali a že ich spáchal obvinený žalobca. Osobitne je nevyhnutné zdôrazniť, že odvolací súd považuje za správny i skutkový záver prvoinštančného súdu, že žalobca v spore predloženými listinnými dôkazmi nepreukázal zaplatenie trov obhajoby, ktoré malo byť zo strany právneho zástupcu žalobcu pred súdom vyšpecifikované riadnym daňovým dokladom, čo sa však počas celého konania nestalo, teda nepreukázal vznik škody.

10. Nesprávne však súd prvej inštancie vec právne posúdil, keď vychádzal z toho, že predpoklad existencie nezákonného rozhodnutia v danej veci nebol splnený, nakoľko uznesenie vydané vyšetrovateľom Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Bratislava, oddelenia vyšetrovania ČVS: PPZ -59/BOK- B-2007 zo dňa 22.11.2007, ktorým bolo voči žalobcovi začaté trestné stíhanie, nemožno v zmysle vykonaného dokazovania považovať za nezákonné rozhodnutie zakladajúce zodpovednosť žalovaného za škodu a nemajetkovú ujmu. Pri skúmaní existencie nezákonného rozhodnutia totiž nesprávne vychádzal z rozhodnutí ESLP vo veciach N. proti Českej republike, F. proti Taliansku a J. proti Rusku, ktoré podľa odvolacieho súdu nemožno bez ďalšieho v preskúmvanej veci aplikovať. Rovnako nesprávne prvoinštančný súd s cieľom podporiť svoje právne závery argumentoval nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. novembra 2013, v prípade ktorých aplikácia právnych záverov z nich vyplývajúcich rovnako nie v danej veci na mieste. V tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že k otázke, či štát zodpovedá za škodu spôsobenú v trestnom konaní obvinenému, ktorý bol spod obžaloby oslobodený aj vtedy, keď vznesenie obvinenia (ako právny titul náhrady škody) bolo v čase jeho vydania dôvodné a zákonné, alebo či v prípadoch, keď vznesenie obvinenia bolo dôvodné a zákonné (v súlade so všetkými zásadami trestného konania) štát za škodu nezodpovedá, sa naposledy vyjadril Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 26.01.2019 sp.zn. 8Cdo/177/2017 (predtým napr. v uznesení zo dňa 25.04.2018 sp.zn. 3Cdo/181/2017) tak, že relevantné pre jej zodpovedanie je jeho rozhodnutie sp. zn. 4 MCdo 15/2009 publikované v Zbierke stanovísk NS a súdov SR pod R č. 37/2014, v súlade so závermi ktorého bola uvedená otázka posudzovaná napríklad aj v rozhodnutiach z 30. marca 2011 sp.zn. 3Cdo/194/2010, z 30. januára 2011 sp.zn. 4Cdo/54/2011, z 12. decembra 2012 sp.zn. 7Cdo/145/2011, z 19. júna 2013 sp.zn. 7Cdo/87/2012 a z 19. februára 2014 sp.zn. 7MCdo/27/2012. Tieto rozhodnutia sú založené na právnych záveroch zodpovedajúcich záverom Ústavného súdu SR, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp.zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že "nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania", a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že "pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca". Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávany prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonosti začatia (vedenia)

trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. So zreteľom na uvedené závery vyplývajúce z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 Základných princípov C.s.p.) potom nemôžu obstať právne závery, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie a dôvodná je argumentácia žalobcu v odvolaní, že predpoklad existencie nezákonného rozhodnutia orgánu štátu, ktoré zakladá splnenie predpokladov pre zodpovednosť žalovaného za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z.z., je v preskúmvanej veci naplnený; a zostáva už len posúdiť, či sú v prípade nárokov uplatnených podanou žalobou splnené aj ďalšie predpoklady ich vzniku.

11. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnenú náhradu škody, ktorá mu podľa jeho tvrdenia vznikla v dôsledku vynaložených trov obhajoby v trestnom konaní vo výške 4.116,57 eura, v tomto smere sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že splnenie predpokladov pre priznanie tohto nároku preukázané nebolo, nakoľko žalobca vznik tejto škody nepreukázal. Je totiž nevyhnutné vychádzať z toho, že ak ide o skutočnú škodu, možno jej náhradu priznať iba ak poškodený riadne preukázal, že v tvrdenom rozsahu naozaj došlo k zmenšeniu jeho majetku. Žalobca však v tomto spore nepreukázal, že svojmu obhajcovi JUDr. Miroslavovi Totkovičovi skutočne uhradil odmenu za zastupovanie v trestnom konaní. Je síce pravdou, že žalobca (zastúpený advokátom) predložil za účelom preukázania výšky skutočnej škody viaceré listinné dôkazy, avšak zo žiadneho z nich úhrada odmeny advokátovi nevyplýva. V tejto súvislosti žalobca v odvolaní opodstatnene namieta, že predloženými listinnými dokladmi dostatočne preukázal rozsah uskutočnených úkonov právnej služby v rámci obhajoby. Uskutočnenie úkonov právnej služby však samo o sebe (automaticky) neznamená, že za poskytnuté právne služby klient (žalobca) svojmu advokátovi (už) zaplatil odmenu, a teda, že skutočne takýmto spôsobom došlo k zmenšeniu jeho majetku. Pre úplnosť odvolací súd v kontexte s vyššie uvedenými závermi považuje za potrebné zdôrazniť, že tento prípad (náhradu trov obhajoby v zmysle ust. § 18 zák. č. 514/2003 Z.z.) je nevyhnutné dôsledne odlišovať od rozhodovania o náhrade trov konania podľa Civilného sporového poriadku, keď (ako to vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov všetkých stupňov) priznanie náhrady trov konania, resp. nároku na ich náhradu, nie je podmienené zmenšením majetku úspešnej strany sporu, a preto sa pri rozhodovaní o trovách konania preukázanie zaplatenia odmeny advokáta nevyžaduje. V tomto spore potom, za stavu, keď žalovaný od začiatku konania (a opakovane) namietal nepreukázanie vzniku skutočnej škody, zaťažovalo žalobcu dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti náležite preukázať, že obhajcovi za tvrdené a preukázané úkony právnej služby vykonané v trestnom konaní zaplatil odmenu, ktorú žiadal kompenzovať v tomto konaní titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Nakoľko žalobca úhradu trov obhajoby (napr. výpisom z účtu, príjmovým pokladničným dokladom, ani iným spôsobom) nepreukázal, odvolací súd považuje za správny skutkový záver súdu prvej inštancie, že žalobca v spore nepreukázal vznik skutočnej škody, ktorej náhrady sa podanou žalobou domáha; a správne potom súd prvej inštancie vychádzal z toho, že v časti náhrady skutočnej škody s príslušenstvom neboli splnené predpoklady pre vyhoviecie podanej žalobe.

12. Rovnako, bez ohľadu na akékoľvek ďalšie okolnosti preskúmvanej veci, podanej žalobe nebolo možné vyhovieť v časti uplatnených úrokov z omeškania z požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (peňažného zadošťačenia), keď tento nárok, obdobne ako nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej porušením osobnostných práv (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 185/2011), vzniká až na základe rozhodnutia súdu uplynutím lehoty na plnenie, a preto sa ani v danej veci žalovaný zatiaľ nemohol dostať do omeškania s jeho splnením, teda žalobcovi právo požadovať úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy zatiaľ vzniknúť nemohlo.

13. Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok v časti, v ktorej súd prvej inštancie zamietol žalobu o zaplatenie náhrady skutočnej škody vo výške 4.116,57 eura, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 9.116,57 eura od 27.08.2015 do zaplatenia, ako vo výroku vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

14. Odvolací súd však považuje za dôvodné odvolanie žalobcu proti výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol podanú žalobu v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V tomto smere totiž, z dôvodov už uvedených, neobstojí záver súdu prvej inštancie, že pre absenciu nezákonného rozhodnutia nie je daný základ uplatneného nároku, na podklade ktorého sa prvoinštančný súd v tejto časti opodstatnenosťou podanej žaloby už ďalej dôsledne nezaoberal, neskúmal riadne splnenie ďalších zákonom stanovených predpokladov pre vznik tohto nároku, no najmä nevykonal v tomto smere žalobcom navrhované dôkazy na preukázanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

15. Opodstatnene žalobca v odvolaní namieta aj nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie, že pokiaľ ide o žalobou uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy, žalovaný nie je v danej veci pasívne vecne legitimovaný. V tomto smere ide o zjavný omyl súdu prvej inštancie v interpretácii tvrdení a argumentácie

žalobcu týkajúcej sa požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, keď z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a jeho výšku odvodzuje zo samotného faktu jeho trestného stíhania, hrozby trestu s hornou hranicou 10 rokov, neprimeranej dĺžke trestného stíhania (viac ako 6 a pol roka) bez jeho zavinenia, ako aj jeho osoby a života pred trestným stíhaním a následkov do jeho osobnej, súkromnej a pracovnej sféry, pričom medializáciu prípadu uvádza iba ako jednu zo sprievodných okolností, ktorá umocnila negatívne následky trestného stíhania pre jeho osobu. Dôvodne žalobca v odvolaní v tejto súvislosti poukazuje aj na to, že trestné stíhanie nepochybne predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv poškodeného a znamená už samé o sebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu. Odvolací súd však v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že vyššie uvedené poškodeného nezavaruje povinnosti preukázať vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že zadosťučinenie v podobe morálnej satisfakcie nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Hoci v dôsledku trestného stíhania skončeného oslobodením spod obžaloby možno ujmu na osobnostných právach (najmä na cti, dobrej povesti a vážnosti) ovplyvňujúcu súkromný a pracovný život poškodeného predpokladať, predmetom ďalšieho dokazovania je zisťovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú. V tomto smere je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. Pokiaľ ide o výšku konkrétnej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, tú nie je možné exaktne matematicky stanoviť, nie je možné ani mechanicky (automaticky) prevziať peňažné sumy priznávané rozhodnutiami súdov ako odškodnenie nemajetkovej ujmy v iných prípadoch, nakoľko nejde o paušálne peňažné sumy. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy totiž stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy a je tak výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, musí zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradú satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vzniknutej nemajetkovej ujmy, v opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu. Z hľadiska primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy však môžu byť smerodajné aj rozhodnutia súdu v iných skutkovo porovnateľných veciach, nakoľko výška priznaného peňažného zadosťučinenia v obdobných prípadoch by sa nemala výrazne odlišovať.

16. Za daného stavu, keď rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, v dôsledku ktorého neboli vykonané žalobcom navrhnuté dôkazy a v dôsledku ktorého sa (okrem existencie nezákonného rozhodnutia) predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie náležite nezaoberal, keď nesprávne vychádzal aj z toho, že žalobca v tejto časti nie je pasívne vecne legitimovaný, by rozhodnutie vo veci samej odvolacím súdom v celom rozsahu (po skutkovej i právnej stránke) nahrádzalo prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo stranám sporu odoprené právo namietať správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde, a tým aj možnosť riadneho preskúmania správnosti skutkových a právnych záverov, ku ktorým by (odvolací) súd dospel. Posúdenie podstaty veci v konaní na súde prvej inštancie je však podľa odvolacieho súdu v preskúmvanej veci nevyhnutné za účelom rešpektovania práva oboch sporových strán na súdnu ochranu a spravodlivý proces, a naplnenie tohto práva v tomto prípade možno dosiahnuť iba kasačným rozhodnutím.

17. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti, teda v časti náhrady nemajetkovej ujmy, podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ C.s.p. zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil na ďalšie konanie, v ktorom súd prvej inštancie spor v tejto časti opätovne prejedná, vychádzajúc zo záväzného právneho názoru odvolacieho súdu o splnení predpokladu existencie rozhodnutia orgánu verejnej moci (uznesenie ČVS: PPZ-59/BOK-B-2007 zo dňa 22.11.2007), ktoré treba v zmysle ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít (citovanej vyššie) považovať za zrušené ako nezákonné, ako aj o existencii pasívnej vecnej legitimácii žalovaného na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy, vo vzťahu k danej otázke vykoná dokazovanie žalobcom navrhovanými dôkazmi, tieto náležite vyhodnotí, osobitne so zreteľom na ich spôsobilosť preukázať žalobcom tvrdý vznik a výšku náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím a na základe výsledkov vykonaného dokazovania posúdi splnenie predpokladov vzniku tohto nároku žalobcu a ustáli primeranú výšku nároku, tiež so zreteľom na dostupnú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít týkajúcu sa východísk pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej a jeho výšky (napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016, nález č.k. II. ÚS 568/2017-42, a mnohé ďalšie). V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne podľa § 396 ods. 3 C.s.p. aj o náhrade trov odvolacieho konania.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou

organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).